

Europeisk strategi för ett bättre internet för barn

Kulturdepartementet

2012-06-07

Dokumentbeteckning

KOM(2012) 196 slutlig

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén om en europeisk strategi för ett bättre internet för barn.

Se även dokument från Europeiska Unionens Råd, 9486/12.

Sammanfattning

Den 3 maj 2012 presenterade kommissionen sitt meddelande om en europeisk strategi för ett bättre internet för barn.

Kommissionen konstaterar att medlemsstaterna gör allt större ansträngningar för att ta itu med digitala utmaningar, men att de åtgärder som vidtas inte räcker. Kommissionen bedömer det nödvändigt att utveckla en strategi för att uppfylla barns särskilda behov på internet och samtidigt garantera säkerheten för barn på internet.

Kommissionen föreslår en samlad europeisk strategi som är uppbyggd kring följande fyra pelare, vilka kompletterar varandra: 1) stimulera kvalitetsinnehåll online för ungdomar; 2) öka medvetenhet och egenmakt; 3) skapa en säker miljö för barn på nätet; 4) bekämpa sexuella övergrepp mot barn och sexuell exploatering av barn.

För att skapa ett bättre internet för barn föreslår kommissionen en kombination av strategier och åtgärder. De föreslagna instrumenten grundar sig på lagstiftning, självreglering och finansiellt stöd. Med hänsyn till att självreglering är den mest flexibla formen för att uppnå konkreta resultat anser kommissionen att den ska ges företräde. Även utbildning och egenmakt bör ges företräde framför alternativet lagstiftning.

Kommissionen föreslår att åtgärderna ska genomföras av kommissionen, medlemsstaterna och industrin, med stöd av varandra.

Regeringen välkomnar till stora delar kommissionens förslag till en samlad europeisk strategi för ett bättre internet för barn. Regeringen anser, i likhet med kommissionen, att internet kan ge barn många olika möjligheter till att leka, lära, vara kreativa och innovativa samt kommunicera. Regeringen vill därför prioritera ökad mediekunskap och digitala färdigheter, samtidigt som åtgärder för att skapa en säker miljö för barn på nätet, exempelvis genom filter, kan fungera som värdefulla komplement.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Det finns flera tidigare beslut och dokument som kan relateras till meddelandet. I rådets slutsatser om skyddet av barn i den digitala världen från den 28 november 2011 betonas att det krävs en kombination av strategier för att skapa ett bättre internet. I den digitala agendan för Europa¹, som syftar till att digitalisera hela EU, framhålls att internet kan bli något som barn kan utnyttja för att få tillgång till kunskaper, kommunicera, utveckla sina färdigheter och förbättra sina möjligheter till arbete och anställbarhet. Främjandet av interaktivt innehåll för barn kan komma att bidra till en livskraftig europeisk digital inre marknad.

1.2 Förslagets innehåll

Meddelande behandlar kommissionens syn på en europeisk strategi för ett bättre internet för barn. Strategin är uppbyggd kring fyra pelare, som kompletterar varandra: 1) stimulera kvalitetsinnehåll för ungdomar; 2) öka medvetenhet och egenmakt; 3) skapa en säker miljö för barn på nätet; 4) bekämpa sexuella övergrepp mot barn och sexuell exploatering av barn.

Kommissionen föreslår att kommissionen, medlemsstaterna och industrin genomför åtgärder, med stöd av varandra.

Första pelaren – Högkvalitativt innehåll online för barn och ungdomar

Kommissionen föreslår följande två åtgärder, vilka är nära sammankopplade.

Stimulera produktion av kreativt och pedagogiskt innehåll online för barn

- Interaktivt lärande med hjälp av teknik kan stimulera kreativitet och kritiskt tänkande. Med hänsyn till detta föreslås främjande av produktion av innehåll som kan gynna både barns utveckling och den europeiska digitala inre marknaden. Kommissionen föreslås vidta åtgärderna, med stöd av medlemsstaterna och industrin.

¹ KOM(2010) 245 slutlig/2.

Främja positiva erfarenheter på nätet för barn

- Kreativitet och en positiv användning av internet samt utveckling av ungdomars digitala färdigheter bör uppmuntras. Kommissionen bedömer att det kan ge ungdomar möjlighet att växa och utforma sin värld på ett säkert och kreativt sätt samt skapa förutsättningar för att vara aktiva och delaktiga i samhället. Kommissionens föreslås vidta åtgärderna, med stöd av medlemsstaterna och industrin.

Andra pelaren - Öka medvetenhet och egenmakt

Kommissionen betonar att barn, deras föräldrar och lärare, måste vara medvetna om potentiella risker som barn kan utsättas för på nätet. Kommissionen föreslår därför att barn utvecklar sin mediekunskap inklusive sitt kritiska tänkande. Följande tre åtgärder föreslås i meddelandet.

Digital kompetens, mediekunskap² och undervisning om säkerhet på nätet

- Skolan är den bästa platsen för att nå merparten av alla barn (oavsett ålder, inkomst eller bakgrund), liksom vuxna (exempelvis lärare och föräldrar) med information om säkerhet på internet. Medlemsstaterna föreslås vidta åtgärderna, med stöd av kommissionen och industrin.

Ökad informationsverksamhet och ungdomars deltagande

- God praxis avseende hur medvetenheten kan höjas bör kontinuerligt spridas till bl.a. barn, föräldrar och lärare i EU. Det gäller även befintliga insatser, t.ex. ”European e-Skills week”. Speciell uppmärksamhet bör ges särskilt utsatta barn. Kommissionen föreslås vidta åtgärderna, med stöd av medlemsstaterna och industrin.

Enkla och robusta rapporteringsverktyg för användarna

² I sitt meddelande till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén *En europeisk strategi för mediekunskap i den digitala miljön*, KOM(2007) 833, och i sin rekommendation av den 20 augusti 2009 om mediekunskap i den digitala miljön för en mer konkurrenskraftig audiovisuell industri och innehållsindustri och för ett kunskapssamhälle för alla, K(2009) 6464, beskriver kommissionen en europeisk strategi för mediekunskap i den digitala miljön.

Kommissionen föreslår att rapporteringssystem, avseende innehåll och kontakter som kan vara skadliga för barn, bör göras tillgängliga i hela EU. Syftet med sådana system är att öka barns möjligheter att hantera t.ex. nätmobbning och/eller ”grooming”. Med ”grooming” avses handlingar som vidtas avsiktligt för att vinna barns förtroende och upprätta en känslomässig kontakt med barn i sexuellt syfte eller för utnyttjande. Industrin föreslås vidta åtgärderna, med stöd från kommissionen och medlemsstaterna.

Tredje pelaren – skapa en säker miljö för barn på nätet

Barn ser inte alltid de potentiella risker de står inför och är inte heller alltid medvetna om de möjliga konsekvenserna av sitt handlande på nätet. Kommissionen föreslår därför följande fyra åtgärder.

Åldersanpassade sekretessinställningar

- Åldersanpassade sekretessinställningar införs för att kunna begränsa tillgängligheten för barn. Dessa bör garantera så hög säkerhet som möjligt. Industrin föreslås vidta åtgärderna, med stöd av kommissionen och medlemsstaterna.

Ökad tillgänglighet till och användning av föräldrakontroll

- Ökad tillgänglighet till verktyg för föräldrakontroll föreslås, som kompletterande åtgärd till filtrering av innehåll och övervakning av aktiviteter på nätet. Industrin föreslås vidta åtgärderna, med stöd av kommissionen och medlemsstaterna.

Bredare användning av åldersmärkning och innehållsklassificering

- Det bör tas fram en strategi för åldersmärkning och innehållsklassificering i hela EU gällande olika innehållstjänster (inbegripet onlinespel, applikationer, utbildningsinnehåll och annat kulturellt innehåll). Industrin föreslås vidta åtgärderna, med stöd av kommissionen och medlemsstaterna.

Annonsering på nätet och onlineköp

- Det bör tas fram normer för annonsering på nätet som är riktad till barn och som möjliggör en skyddsnivå som är jämförbar med den som gäller för annonsering i samband med audiovisuella tjänster, i enlighet med direktivet om audiovisuella medietjänster. Vidare anförts att barns onlineköp eller köp via mobiltelefon inte bör leda till oförutsedda höga kostnader. Industrin föreslås vidta åtgärderna, med stöd av kommissionen och medlemsstaterna.

Internet används i allt högre grad för att sprida bilder på sexuella övergrepp mot barn. Mot den bakgrunden har kommissionen föreslagit följande åtgärder.

Identifiering av material med sexuella övergrepp mot barn via nätet

- Att rapporteringssystem, exempelvis telefonjourer, görs mer synliga. Vidare föreslås att de systematiska insatserna för att upptäcka, avlägsna och förebygga uppladdning av bilder på sexuella övergrepp mot barn förbättras.

Kommissionen bedömer att åtgärderna ska uppfylla bestämmelserna i det nya direktivet om bekämpande av sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi³, direktivet om e-handel⁴ samt gällande lagstiftning om dataskydd och EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna. Kommissionen föreslås vidta åtgärderna, med stöd av medlemsstaterna och industrin.

Internationellt samarbete för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn och sexuell exploatering av barn

- En övergripande strategi behövs på området för att bekämpa bl.a. sexuella övergrepp mot barn på ett samordnat och hållbart sätt. Vidare uppmuntras nätverk och förstärkt samarbete. Kommissionen föreslås vidta åtgärderna, med stöd av medlemsstaterna och industrin.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Regeringen bedömer inte att meddelandet får några konsekvenser för nuvarande svenska regler.

³ Genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU av den 13 december 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi kriminaliseras barnpornografibrott, ”grooming”, sexuella övergrepp med webbkamera samt betraktande av barnpornografi på nätet utan att ladda ner filer.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (”Direktiv om elektronisk handel”) utgör grunden för förfarandena för bl.a. anmälan.

Kommissionen har inte genomfört någon särskild konsekvensanalys över meddelandet.

Meddelandet får inga direkta budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att kommissionen presenterar ett förslag till en samlad europeisk strategi för ett bättre internet för barn.

Regeringen anser, liksom kommissionen, att barn har särskilda behov och är särskilt utsatta. Vidare anser regeringen att det är viktigt att barn, deras föräldrar och andra vuxna som professionellt kommer i kontakt med barn utvecklar sin mediekunskap (media literacy). Regeringen bedömer också att åtgärder för att skapa en säker miljö för barn på nätet, exempelvis genom filter som kan aktiveras av konsumenterna (t.ex. föräldrar), är värdefulla komplement till ökad medvetenhet och mediekunskap hos barn och unga och vuxna i deras närhet.

Utgångspunkten för regeringen är att möjligheterna med internet för barn och unga är större än dess risker och hot. Regeringen vill därför verka för ökad mediekunskap och digitala färdigheter, framför tekniska lösningar i form av exempelvis filter. Om det vid ett senare tillfälle presenteras mer konkreta förslag får dessa analyseras närmare, t.ex. avseende ansvarsfördelning och samarbetsformer. Regeringen bedömer dock att det krävs mer information om vilka åtgärder som avses vad gäller förslagen om produktion av kreativt och pedagogiskt innehåll online för barn respektive åtgärderna avseende digital kompetens, mediekunskap och undervisning om säkerhet på nätet i skolornas läroplaner, för att nu kunna ta ställning till kommissionens förslag i dessa delar.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ej kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ej kända.

Institutionernas ståndpunkter är ej kända.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej aktuellt.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Regeringen bedömer att kommissionens förslag inte strider mot proportionerlighetsprincipen. Subsidiaritetsprincipen får bedömas från fall till fall när respektive framtida förslag presenteras närmare.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Det cypriotiska ordförandeskapet avser föreslå rådslutsatser i frågan.